

Column

Rachid Benhammou

De toekomst is nu

Stel, je slaat dit tijdschrift open en krijgt een inkijkje in hoe de wereld er in 2025 uitziet. Op de eerste pagina de kop: 'Eerste anderhalvemeterbaby geboren'. Met daaronder een artikel over een echtpaar dat graag kinderen wil. Aangezien de man een contactberoep heeft, hebben ze besloten om op anderhalve meter van elkaar te leven en dus ook op anderhalve meter afstand kinderen te verwekken. Je leest hoe we dan in een wereld leven waarin een trend is ontstaan van geliefden die afstand houden, omdat er nog steeds een virus rondgaat. Hoe voel je je als je dat leest?

Je had natuurlijk gehoopt op een andere kop. Niets meer over vaccins, besmettingen of maatregelen. Maar iets over het herstel van de natuur dat zich sinds de uitbraak sneller voltrekt dan verwacht. Toenemende biodiversiteit. IJskappen die trager smelten. Of over afnemende armoede. De kloof tussen arm en rijk of hoog en laag opgeleid, die eindelijk kleiner wordt. Iets over hoe ons de schellen van de ogen zijn gevallen en we de wereld beter hebben gemaakt.

Blauwdruk

Het is bijna ondraaglijk om te leven met een toekomstbeeld waarin we slechter af zijn. Hoe donker het er ook uitziet, we vinden manieren om ons een betere toekomst voor te stellen. Want waarom zou je anders nog doorgaan? Er wordt weleens gezegd dat een goede gevangenis altijd wel een mogelijkheid biedt om te kunnen ontsnappen. Daardoor kun je dromen van vrijheid en dat is beter voor de geest.

Regelmatig is het verleden een blauwdruk voor de toekomst. We willen bijvoorbeeld terug naar de tijd voor corona, zonder de angst voor terugkerende maatregelen. Naar de tijd dat

Column

Rachid Benhammou

Eerste anderhalvemeterbaby is geboren

Stel, je slaat dit tijdschrift open en krijgt een inkijkje in hoe de wereld er in 2025 uitziet. Op de eerste pagina de kop: 'Eerste anderhalvemeterbaby geboren'. Met daaronder een artikel over een echtpaar dat graag kinderen wil. Aangezien de man een contactberoep heeft, hebben ze besloten om op anderhalve meter van elkaar te leven en dus ook op anderhalve meter afstand kinderen te verwekken. Je leest hoe we dan in een wereld leven waarin een trend is ontstaan van geliefden die afstand houden, omdat er nog steeds een virus rondgaat. Hoe voel je je als je dat leest?

Je had natuurlijk gehoopt op een andere kop. Niets meer over vaccins, besmettingen of maatregelen. Maar iets over het herstel van de natuur dat zich sinds de uitbraak sneller voltrekt dan verwacht. Toenemende biodiversiteit. IJskappen die trager smelten. Of over afnemende armoede. De kloof tussen arm en rijk of hoog en laag opgeleid, die eindelijk kleiner wordt. Iets over hoe ons de schellen van de ogen zijn gevallen en we de wereld beter hebben gemaakt.

Blauwdruk

Het is bijna ondraaglijk om te leven met een toekomstbeeld waarin we slechter af zijn. Hoe donker het er ook uitziet, we vinden manieren om ons een betere toekomst voor te stellen. Want waarom zou je anders nog doorgaan? Er wordt weleens gezegd dat een goede gevangenis altijd wel een mogelijkheid biedt om te kunnen ontsnappen. Daardoor kun je dromen van vrijheid en dat is beter voor de geest.

Regelmatig is het verleden een blauwdruk voor de toekomst. We willen bijvoorbeeld terug naar de tijd voor corona, zonder de angst voor terugkerende maatregelen. Naar de tijd dat de natuur nog geen last had van onze aanwezigheid. Misschien kunnen we ons niet goed genoeg voorstellen hoe het anders kan zijn dan we gewend zijn. Of zoeken we naar iets vertrouwds in moeilijke tijden, omdat dat wat we kennen, altijd nog te verkiezen is boven het onbekende. Maar we kunnen wel met zekerheid zeggen dat het nooit meer wordt zoals het was. Dat heeft de geschiedenis wel bewezen.

de natuur nog geen last had van onze aanwezigheid. Misschien kunnen we ons niet goed genoeg voorstellen hoe het anders kan zijn dan we gewend zijn. Of zoeken we naar iets vertrouwds in moeilijke tijden, omdat dat wat we kennen, altijd nog te verkiezen is boven het onbekende. Maar we kunnen wel met zekerheid zeggen dat het nooit meer wordt zoals het was. Dat heeft de geschiedenis wel bewezen.

Hoe moeten we omgaan met deze onzekerheid en de behoefte aan hoop? Voor je het weet staan we als door koplampen verblinde konijnen te dromen van een weg waar geen auto's rijden. Of zijn we ons zo bewust van de auto's die er mogelijk kunnen rijden dat we nooit meer durven over te steken. Wellicht ligt de sleutel in het besef dat de toekomst ons niet helemaal overkomt. Dat wat we doen ook bijdraagt aan wat er op ons afkomt. En dat als we eerlijk zijn over waar we bang voor zijn en waarom, we daar ook in kunnen sturen. Of is dat ook alleen maar een idee om een beetje een gevoel van controle te krijgen?

Hee moeten we omgaan met deze onzekerheid en de behoefte aan hoop? Voor je het weet staan we als door koplampen verblinde konijnen te dromen van een weg waar geen auto's rijden. Of zijn we ons zo bewust van de auto's die er mogelijk kunnen rijden dat we nooit meer durven over te steken. Wellicht ligt de sleutel in het besef dat de toekomst ons niet helemaal overkomt. Dat wat we doen ook bijdraagt aan wat er op ons afkomt. En dat als we eerlijk zijn over waar we bang voor zijn en waarom, we daar ook in kunnen sturen. Of is dat ook alleen maar een idee om een beetje een gevoel van controle te krijgen?

Veranderende omstandigheden

Onze gedachten werden de afgelopen jaren gedomineerd door de impact van een virus dat de hele wereld in zijn greep hield. Daardoor leven we in een onvoorspelbaar tijdperk van veranderingen, volgens sommigen zelfs in een verandering van tijdperken.

Als er een groep is die weet om te gaan met die onzekerheid én verandering, is het wel die van kunstenaars en andere creatievelingen. In tijden van crisis zie je dat zij met hun kunst, net als religie troost, verbinding en inspiratie kunnen bieden. Door de kracht van kunst en cultuur in te zetten om het leven zin, waarde, duiding en plezier te geven, voorkomen we dat we gek worden. Het creëert ruimte voor gevoel, expressie, verbinding, verbeeldingskracht en schoonheid.

Met deze eigenschappen zijn kunst en cultuur bij uitstek geschikt om het mentaal welbevinden te vergroten. Door de geschiedenis heen zien we dat kunst en cultuur onlosmakelijk verbonden zijn met crisissituaties, wellicht zelfs door een crisis worden versterkt. Of een crisis nu een epidemie, een rouwproces, liefdesverdriet of een oorlog betreft, er moet op een nieuwe manier geleerd worden te navigeren door het onbekende. We worden ons bewust van het feit dat we ons goed kunnen aanpassen aan situaties en veranderende omstandigheden.

Het voordeel van die continue veranderingen is dat we scherp blijven en dat onbewuste en vaste patronen – de vanzelfsprekendheden – geen voet aan de grond krijgen. We moeten constant alert zijn omdat er zoveel gebeurt. En dat terwijl er eigenlijk tegelijkertijd ook zoveel

niet gebeurt. Onze persoonlijke dagelijkse routines worden doorbroken, we nemen rollen aan die we normaal niet gewend waren en we ervaren misschien gevoelens die we van onszelf niet kenden. Een ding is zeker: we komen allemaal los van het leven zoals we dat kenden. En dat geldt helemaal wanneer je werkzaam bent binnen de cultuursector. Ondanks de ellende, hebben we allemaal veerkracht getoond. Die veerkracht heeft ons geholpen bij de veranderingen, bij de teleurstellingen, bij de onzekerheden en bij het omgaan met stress. Die ondraaglijkheid van het leven met een toekomstbeeld waarin we slechter af zijn, wordt een stuk minder wanneer je de schoonheid van kunst en cultuur omarmt. Wanneer je je laat meevoeren in een indrukwekkend theaterstuk of je laat onderdompelen in de pracht van een schilderij. Het zorgt ervoor dat we ons zelfvertrouwen niet kwijtraken, alsmede onze motivatie om door te gaan. Het zorgt ervoor dat we, juist in bizarre tijden, meer dingen durven aan te gaan voor de toekomst. En dan maakt het niet zoveel uit hoe die toekomst er straks uit komt te zien. •

Rachid Benhammou
is cultureel onder-
nemer en freelance
journalist en is
werkzaam in de
theaterwereld

Veranderende omstandigheden

Onze gedachten werden de afgelopen jaren gedomineerd door de impact van een virus dat de hele wereld in zijn greep hield. Daardoor leven we in een onvoorspelbaar tijdperk van veranderingen, volgens sommigen zelfs in een verandering van tijdperken.

Als er een groep is die weet om te gaan met die onzekerheid én verandering, is het wel die van kunstenaars en andere creatievelingen. In tijden van crisis zie je dat zij met hun kunst, net als religie troost, verbinding en inspiratie kunnen bieden. Door de kracht van kunst en cultuur in te zetten om het leven zin, waarde, duiding en plezier te geven, voorkomen we dat we gek worden. Het creëert ruimte voor gevoel, expressie, verbinding, verbeeldingskracht en schoonheid.

Met deze eigenschappen zijn kunst en cultuur bij uitstek geschikt om het mentaal welbevinden te vergroten. Door de geschiedenis heen zien we dat kunst en cultuur onlosmakelijk verbonden zijn met crisissituaties, wellicht zelfs door een

crisis worden versterkt. Of een crisis nu een epidemie, een rouwproces, liefdesverdriet of een oorlog betreft, er moet op een nieuwe manier geleerd worden te navigeren door het onbekende. We worden ons bewust van het feit dat we ons goed kunnen aanpassen aan situaties en veranderende omstandigheden.

Het voordeel van die continue veranderingen is dat we scherp blijven en dat onbewuste en vaste patronen – de vanzelfsprekendheden – geen voet aan de grond krijgen. We moeten constant alert zijn omdat er zoveel gebeurt. En dat terwijl er eigenlijk tegelijkertijd ook zoveel niet gebeurt. Onze persoonlijke dagelijkse routines worden doorbroken, we nemen rollen aan die we normaal niet gewend waren en we ervaren misschien gevoelens die we van onszelf niet kenden. Eén ding is zeker: we komen allemaal los van het leven zoals we dat kenden. En dat geldt helemaal wanneer je werkzaam bent binnen de cultuursector. Ondanks de ellende, hebben we allemaal veerkracht getoond. Die veerkracht heeft ons geholpen bij de veranderingen, bij de teleurstellingen, bij de onzekerheden en bij het omgaan met stress. Die ondraaglijkheid van het leven met een toekomstbeeld waarin we slechter af zijn, wordt een stuk minder wanneer je de schoonheid van kunst en cultuur omarmt. Wanneer je je laat meevoeren in een indrukwekkend theaterstuk of je laat onderdompelen in de pracht van een schilderij. Het zorgt ervoor dat we ons zelfvertrouwen niet kwijtraken, alsmede onze motivatie om door te gaan. Het zorgt ervoor dat we, juist in bizarre tijden, meer dingen durven aan te gaan voor de toekomst. En dan maakt het niet zoveel uit hoe die toekomst er straks uit komt te zien. •

Rachid Benhammou
is cultureel onder-
nemer en freelance
journalist en is
werkzaam in de
theaterwereld